

KOD UCZNI

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Egzamin ósmoklasisty

Język polski

Czas pracy: 120 minut

Liczba punktów do zdobycia: 50

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych **stronach** jest wydrukowanych **20 zadań**.
2. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
3. Na tej stronie wpisz swój kod, numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
5. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora.
7. W zadaniach zamkniętych, tj. 1–4, 9–10, 13–15 oraz 17, poprawna jest zawsze tylko jedna odpowiedź.
8. Rozwiązania zadań otwartych, tj. 5–8, 11–12, 16, 18–20, zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.

Powodzenia!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Stefan Żeromski

Syzyfowe prace

- A... – mruknął Sztetter. – Wasza familija¹?
 - Zygier – rzekł nowy uczeń. [...]
 - Chcesz pan uczęszczać na lekcje języka polskiego?
 - Rozumie się! Przecież to nasz język ojczysty... (*Wied' eto nasz rodnoj jazyk*). [...]
 - Proszę mi powiedzieć – rzekł jeszcze nauczyciel – co pan czytałeś, w jakim kierunku?
 - Czytałem... tak dosyć rozmaitych rzeczy.
 - A z literatury polskiej?
 - Uczyliśmy się kolejno, systematycznie, okresami. [...]
 - Cóż pan czytałeś np. z Mickiewicza? [...]
 - Czy ja wiem? *Trzecia część... Improwizacja, Pan Tadeusz, Księgi Pielgrzymstwa...*
- Sztetter umilkł. Po chwili zapytał jeszcze.
- No, a coś pan wiesz o Mickiewiczu?

Uczeń wyraźnie, jasno i bardzo szczegółowo opisał w języku rosyjskim młodość poety, związek Promienistych, Filomatów i Filaretów, aresztowania, uwięzienie i deportację. Wprost od tych szczegółów najniespodzianie zjechał z Wilna do Warszawy i już nie ku profesorowi, lecz w stronę klasy zwrócony jał wyborną i bardzo piękną ruszczyznę z chwalebnym uniknięciem „polonizmów” plastycznie malować napad podchorążych na Belweder w nocy 29 listopada.

Oszołomiony belfer, pragnąc co tchu przerwać ten wykład, rzucił pytanie:

- Umiesz pan może co na pamięć?
- Tak, umiem to i owo.
- Proszę powiedzieć.

Zygier złożył książkę, przez chwilę się namyślał i wnet zaczął mówić głosem nie donośnym, ale dźwięczącym jak szlachetny metal:

Nam strzelać nie kazano. Wstąpiłem na działo...

Usłyszawszy te wyrazy, Sztetter zerwał się na równe nogi i zaczął machać rękami, ale Zygiek nie umilkł. Jakby odepchnięty jego wzrokiem nauczyciel siadł na swym krześle, podparł głowę rękoma i nie spuszczał oka z szybek w drzwiach. W klasie stała się cisza. Wszystkie oczy skierowały się na wypowiadającego „wiersze polskie”. Ten mówił równo, ze spokojem i umiarkowaniem, ale jednocześnie z jakąś ukrytą w słowach wewnętrzną gwałtownością, która kiedy niekiedy, w pewnych cezurach, wymykała się między sylabami. Dziwne, niesłychane słowa przykuwały uwagę, potężny obraz boju roztwierał się przed oczyma słuchaczy – i nagle mówca dźwignął swój głos o stopień wyżej:

*Gdy Turków za Balkanem twoje straszą spiże,
Gdy poselstwo francuskie twoje stopy liże,
Warszawa jedna twojej mocy się urąga!
Podnosi na cię rękę...*

Stefan Żeromski, *Syzyfowe prace*, Konin 2019.

¹ Familia – nazwisko

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Z rozmowy Zygiera z nauczycielem wynika, że chłopak jest patriotą.	P	F
Opisana w powyższym fragmencie powieści scena jest momentem przełomowym w życiu profesora Sztettera.	P	F

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ zdanie. Odwołując się do całości lektury, wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zygier wygłasza wykład w języku rosyjskim, ponieważ

- A. był z pochodzenia Rosjaninem.
- B. wydarzenia dzieją się na lekcji języka rosyjskiego.
- C. był to język wykładowy w gimnazjum klerykowskim.
- D. nie chciał być rozumianym przez pozostałych uczniów.

Zadanie 3. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Użyte w tekście sformułowanie *jął wyborną i bardzo piękną ruszcyzną z chwalebnym uniknięciem „polonizmów” plastycznie malować napad podchorążych na Belweder* ma wydźwięk A/B i w kontekście całej lektury służy ukazaniu C/D.

- A. ironiczny
- B. pozytywny
- C. wyższości języka rosyjskiego nad polskim.
- D. pogardy wobec działań rusyfikacyjnych.

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Bernard Zygierec recytuje fragment

- A. *Dziadów* cz. III.
- B. *Reduty Ordona*.
- C. *Śmierci Pułkownika*.
- D. *Pana Tadeusza*.

Zadanie 5. (0–2)

Reakcje nauczyciela i uczniów na recytację Zygiera bardzo się różnią. Jakie zdradzają emocje Sztettera, a jakie uczniów? Podaj po dwa przykłady.

a) emocje Sztettera:

b) emocje uczniów:

Zadanie 6. (0–3)

Przeczytaj podaną definicję, a następnie wykonaj zadanie.

Konformista – «człowiek, który bezkrytycznie podporządkowuje się normom, wartościom i poglądom uznanym za obowiązujące w danej grupie»

Czy profesora Sztettera można nazwać konformistą? Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się do przywołanego fragmentu *Syzyfowych prac*, całej powieści oraz podanej definicji.

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–2)

Poniżej okładka jednego z wydań *Syzyfowych prac* Stefana Żeromskiego.

Źródło: <http://galeriakongo.blogspot.com/2014/06/syzyfowe-prace-stefan-zeromski.html>

W kontekście całego utworu wyjaśnij sens umieszczenia na niej kwitnącej gałązki. Odczytaj jej znaczenie dosłowne i metaforyczne.

a) znaczenie dosłowne:

.....

b) znaczenie metaforyczne:

.....

Zadanie 8. (0–2)

Jakie miejsce – wysokie czy niskie – w twoim rankingu lektur obowiązkowych poznanych w szkole podstawowej zajmuje powieść Stefana Żeromskiego? Uzasadnij swój wybór dwoma argumentami.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–1)

Uzupełnij zdania. Wpisz w wyznaczone miejsca A albo B.

- A. nie jeden
B. niejeden

1. I dzisiaj czytelnik wzrusza się, czytając *Syzyfowe prace*.
2., ale wielu patriotów walczyło z rusyfikacją.
3. Wśród Polaków żyjących pod zaborami prezentował taką postawę jak Zygier.

Zadanie 10. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W zdaniu *Zygier złożył książkę, przez chwilę się namyslał i wnet zaczął mówić głosem nie donośnym, ale dźwięczącym jak szlachetny metal* zastosowano A/B w celu podkreślenia C/D głosu recytatora.

A. porównanie	C. wyrazistości
B. ożywienie	D. delikatności

Zadanie 11. (0–3)

Zredaguj zaproszenie na wykład profesora Andrzeja Madalińskiego, wybitnego historyka, poświęcony współczesnemu patriotyzmowi. Zachęć kolegów i koleżanki do udziału w nim, używając dwóch argumentów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Zaproszenie
.....
.....
.....
.....
.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.**Magdalena Goetz*****Współczesny patriotyzm***

W ostatnich latach wzrosło zainteresowanie młodzieży patriotyzmem. Młodzi ludzie manifestują je, np. nosząc odzież i gadżety z barwami narodowymi i symbolami walki o niepodległość (np. znakiem Polski Walczącej). Wydaje się też, że wzrasta ich zainteresowanie historią Polski oraz wojskowością. Patriotyzm jednak może, a nawet powinien, mieć różne oblicza i nie należy go sprowadzać jedynie do walki narodowo-wyzwoleńczej. [...]

Internetowa encyklopedia PWN definiuje patriotyzm bardzo szeroko, jako „wszelkie umiłowanie ojczyzny jako miejsca swojego pochodzenia i/lub zamieszkania”. Takie ujęcie pozwala każdemu na swój sposób określić, co rozumie pod tym pojęciem i w jaki sposób chce (jeśli chce) realizować je w swoim życiu. Jednocześnie ta duża dowolność interpretacji sprawia, że niemal odkąd pojawiło się pojęcie patriotyzmu, wciąż trwa dyskusja o tym, jak można je rozumieć. Zdarza się, że jest to wręcz przyczyną konfliktów, ponieważ w wielu ludziach pojęcie to wywołuje silne emocje.

Czym patriotyzm jest, a czym nie jest

Nie zawsze jednak patriotyzm jest rozumiany właściwie. Miłość do ojczyzny i utożsamianie się ze swoim narodem należy odróżnić od postaw wyższości, wrogości i nienawiści wobec innych narodów i kultur. Te ostatnie postawy to ksenofobia, nacjonalizm i szowinizm – w żadnym wypadku nie należy mylić ich z patriotyzmem. Takie pomyłki mogą nas wiele kosztować, bo – jak pokazuje historia – często prowadzą do przemocy. Najbardziej jaskrawym tego przykładem jest zbrodnicza działalność III Rzeszy w okresie II wojny światowej, kiedy to machina państwowa i wojenna wywyższała naród niemiecki, a jednocześnie chciała zniszczyć lub zniewolić inne, „gorsze” narody – w tym Żydów i Polaków. To bardzo ważna historyczna lekcja, o której nie wolno zapominać.

Patriotą jest zatem ktoś, kto czuje miłość lub przywiązanie do kraju ojczystego, jest solidarny i utożsamia się ze swoim narodem. Natomiast wrogość wobec innych narodów, chęć ich poniżenia czy tym bardziej zniszczenia to szowinizm narodowy. Dzieci i młodzież powinni mieć świadomość tego rozróżnienia; wiedzieć, że patriotyzm to postawa oparta przede wszystkim na miłości, szacunku, oddaniu – a nie na nienawiści. [...]

Prawdziwy patriotyzm [...] również może być źródłem pozytywnej samooceny, ale w konstruktywny sposób – dzięki niemu możemy czuć się częścią większej całości, możemy też myśleć o sobie jako o jednostce potrzebnej i życzliwej innym, działającej na rzecz ojczyzny i jej mieszkańców. I tutaj docieramy do kwestii, jak może wyglądać patriotyzm XXI wieku w czasach pokoju.

Źródło: <https://www.glospedagogiczny.pl/artukul/wspolczesny-patriotyzm>

Zadanie 12. (0–2)

Uzupełnij poniższy tekst w taki sposób, aby stanowił streszczenie tekstu *Współczesny patriotyzm* Magdaleny Goetz.

Magdalena Goetz porusza w swoim tekście temat

Autorka stawia tezę, że

Przestrzega przed

Wysnuwa wniosek, że

Zadanie 13. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Autorka przywołuje encyklopedyczną definicję hasła <i>patriotyzm</i> w dosłownym brzmieniu.	P	F
Zdaniem Magdaleny Goetz niektórzy mają bardzo emocjonalny stosunek do pojęcia patriotyzmu.	P	F

Zadanie 14. (0–1)

Która z poniższych definicji najlepiej oddaje sposób rozumienia patriotyzmu na miarę XXI wieku przez Magdalenę Goetz?

- A. Gotowość przelania krwi dla narodu i kraju.
- B. Działanie na rzecz państwa i innych jego obywateli.
- C. Umiłowanie ojczyzny jako miejsca swojego pochodzenia lub zamieszkania.
- D. Poczucie silnej więzi emocjonalnej z krajem, podkreślanie wyjątkowości swojego narodu.

Zadanie 15. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1.–3.

Wypowiedź *Wydaje się też, że wzrasta ich zainteresowanie historią Polski oraz wojskowością* to przykład

A. faktu,	ponieważ	1.	zawiera przypuszczenie autorki tekstu odnośnie do młodzieży.
B. opinii,		2.	przywołane zostają konkretne dane dotyczące młodych ludzi.
		3.	nie ujawnia się w niej osobisty stosunek piszącej do stawianych tez.

Zadanie 16. (0–2)

16.1. Uzupełnij poniższe zdania właściwymi formami rzeczowników. Pamiętaj o poprawnym zapisie!

Autorka artykułu przestrzega przed patriotyzmem w postaci (ksenofobia)

i (szowinizm) Bycie prawdziwym (patriota)

to przyznawanie innym (kraj) i (naród)

nałóżnej im (ranga) ze względu na ich (tradycja)

16.2. Przekształć podane zdanie pojedyncze na zdanie złożone.

Trzeba uczyć dzieci i młodzież rozróżniania patriotyzmu od poczucia wyższości nad innymi narodami.

.....

.....

.....

Zadanie 17. (0-1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Użyty w tekście Magdaleny Goetz wyraz *gadżet* to A/B, ponieważ został C/D.

- A. zapożyczenie
B. neologizm
C. utworzony przez autorkę na potrzeby tekstu.
D. zaadaptowany do polszczyzny z języka angielskiego.

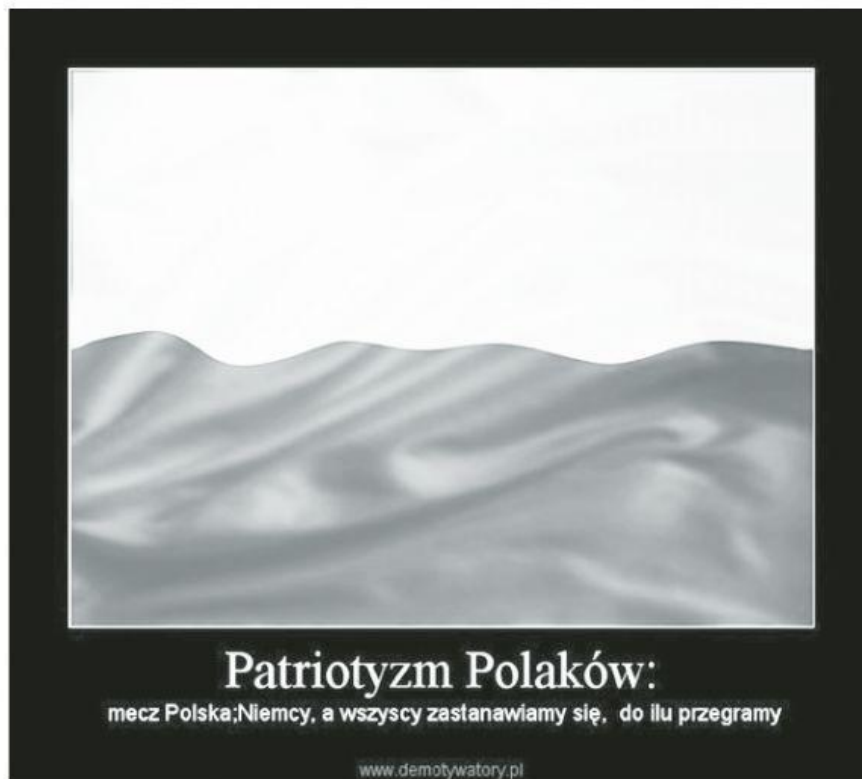
Zadanie 18. (0-2)

Bohater której lektury obowiązkowej pojmował patriotyzm nie tylko jako walkę o ojczyznę? Uzasadnij swoją odpowiedź dwoma argumentami.

[illegible]

Zadanie 19. (0-2)

Czy zgadzasz się z opinią autora poniższego mema na temat polskiego patriotyzmu? Użyj dwóch argumentów, którymi uzasadnisz swoje stanowisko.

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features ten sets of horizontal dashed lines, each set consisting of three parallel lines. These lines are evenly spaced vertically across the entire page, providing a guide for handwriting practice. The background is white, and there are no margins or additional markings.

Zadanie 20. (0-20)

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Napisz opowiadanie o spotkaniu bohatera lektury obowiązkowej z innym bohaterem literackim, podczas którego poruszą oni problem patriotyzmu na miarę czasów, w jakich się żyje. Wypracowanie powinno dowodzić, że dobrze znasz wybraną lekturę obowiązkową. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Temat 2.

Czasami Polska „krwawi, boli”. Napisz rozprawkę, w której rozważysz, czy bycie patriotą jest łatwe. W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

This image shows a full page of a document template designed for handwriting practice. It consists of approximately 20 evenly spaced, horizontal dashed lines across the entire width of the page. The background is plain white, and there are no margins, text, or other markings present.